

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของ คณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัย ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการวิจัย ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเพื่อการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณ

๓.๑.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary research) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี

๓.๑.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนาคือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาการบริหารการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี

๓.๒ ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ใช้ในการศึกษาเรื่องการบริหารการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี โดยมีการแบ่งกลุ่มเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร (Documentary research) เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. พระโสภิตกิตติธาดา (ศรชัย ธรรมทินโน) เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
๒. พระครูวิสุทธินนทคุณ (ทวี สุทธิโส) เจ้าคณะอำเภอไทรน้อย
๓. พระครูวิมลสุวรรณกร (สมพงษ์ จันทวโร) รองเจ้าคณะอำเภอบางเกร็ด
๔. พระครูวินัยธรรมรงค์ ปวีโร (ยอดนิล) เจ้าคณะตำบลบางศรีทอง
๕. พระมหาเจริญ สุทธิญาณเมธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานฯ
๖. พระครูพิเศษสรุทธิ (ศักดิ์ จิตวิโส) เจ้าอาวาสวัดบางไกรใน
๗. พระครูสิทธิธรรมานุกุล (เอกสิทธิ์ สิทธิธมโม) เจ้าอาวาสวัดละหาร
๘. พระมหามนัส กนต์สีโล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบัวขวัญ
๙. พระครูอุทุมพรกิตติคุณ (เลื่อน ภูมิโร) เจ้าคณะตำบลบางรักใหญ่
๑๐. พระครูนนทวิมลรัตน์ (จรรยา ปภาโว) เจ้าคณะตำบลบางแม่นาง
๑๑. พระครูรัตนาสุตารักษ์ (สมชาย รตนสีโล) เจ้าอาวาสวัดพระนอน
๑๒. พระใบฎีกานพรัตน์ สุเมธโร เจ้าอาวาสวัดสำโรง
๑๓. พระครูปลัดไพฑูรย์ จิตาวิฑูโร เจ้าอาวาสวัดเสาธงหิน
๑๔. พระครูนนทกิจพิมณธ์ (ประพันธ์ พนธฺโล) เจ้าอาวาสวัดเสนีวงศ์
๑๕. นายบุญเชิด กิตติธรางกูล ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนนทบุรี
๑๖. นายนิพนธ์ ฐปบุชา นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญพิเศษ สำนักวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี
๑๗. นายเชิดศักดิ์ ดวงศิริโสภณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดแคนอก
๑๘. นายทวีชัย ทองโณม ไวยาวัจกรวัดแคนอก

๓.๒.๒ การสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ รูป/คน ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. พระครูนนทธรรมาภรณ์ (สมนึก กลยาณธมโม) เจ้าคณะอำเภอบางเกร็ด
๒. พระครูนนทคุณวิสุทธิ (สมพงษ์ สุทธิจิตโต) เจ้าคณะตำบลบางพูด จังหวัดนนทบุรี
๓. พระครูกิตตินนทคุณ (ชูเกียรติ ฐิตคุโณ) เจ้าอาวาสวัดบางจาก จังหวัดนนทบุรี

๔. พระครูสิริธรรมภาณ (มหาสุเทพ อภิเทโว) เจ้าอาวาสวัดละหาร จังหวัดนนทบุรี
๕. พระครูปลัดกิตติวรวัฒน์ (ประยูร ธมมวโร) เจ้าคณะตำบลปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
๖. พระครูกิตติเขมาภิรม (ประจวบ เขมาภิโรโต) เจ้าอาวาสวัดหงส์ทอง จังหวัดนนทบุรี
๗. พระมหากำพล คุณงฺกโร รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
๘. พระครูวินัยธรรมนีก สิริธมโน เจ้าอาวาสวัดกลางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
๙. นายมานพ ปั่นสุน ผู้ชำนาญด้านการจัดการ
๑๐. นายสมชาย เทียงอำ ไวยาวจักรวัดกู่ จังหวัดนนทบุรี
๑๑. นายธีรพงศ์ พึ่งเร็ว นักวิชาการศาสนาชำนาญการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓.๒.๓ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสำรวจกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์จำนวน ๓๒๔ รูป^๑

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน^๒ (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๕ รูป

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	อำเภอเมืองนนทบุรี	๘๕	๗๐
๒	อำเภอปากเกร็ด	๖๑	๕๒
๓	อำเภอบางบัวทอง	๓๕	๓๒
๔	อำเภอบางใหญ่	๓๕	๓๒
๕	อำเภอบางกรวย	๘๘	๗๐

^๑สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี, สถิติพระภิกษุสามเณร, (นนทบุรี: วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร, ๒๕๕๗), หน้า ๑๙.

^๒ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ, (กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๙.

๖	อำเภอไทรน้อย	๒๐	๑๙
สรุปรวม		๓๒๔	๑๗๕

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลมีอยู่ ๒ ประเภท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิจัย
๓. การนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
๔. การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
๕. การจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่ม

ประชากรตัวอย่าง

๓.๓.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ ต่อการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๗๕ รูป จากประชากร จำนวน ๓๒๔ รูป ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. การกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
๓. การสร้างเครื่องแบบสอบถามตามระเบียบวิจัย

๔. การนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item Objective Congruence) และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ดังต่อไปนี้

(๑) พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผศ.ดร., คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒) อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทั้งโต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๔) อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๕) อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร เลขานุการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ/สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. การนำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าแอลฟา (Crobach's Alpha) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘๐

๖. การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

๗. การจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยฉบับที่สมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีอยู่ ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ งานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ รูป/คน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๓.๔.๒ งานวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญคณาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๕ รูป/คน

๒. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอแจกแบบสอบถามทดสอบแก่บุคลากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด (Try out) เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อแจกแบบสอบถามแก่บุคลากร จำนวน ๑๗๕ รูป จากประชากร จำนวน ๓๒๔ รูป เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ การสนทนากลุ่มเฉพาะ และจากแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ วิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความ ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๒. การจัดลำดับข้อมูลเพื่อการวิจัย
๓. การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม
๔. การวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น/สรุปผลการวิจัย

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ ต่อการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ของคณะสงฆ์

จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนี้ เกณฑ์การแปลผล ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย^๓ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

^๓พระมหาอำนาจ ปวทุฒโน, การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม, วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๖).